

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

A. URGELLÉS DE TOVAR.

Talent organisador
y d' un cop d' ull envejable,

ell va sè'l qui va iniciar
la *Exposició catalana*
que aquí l' any setanta hù
tinguè tan gran ressonancia;
fou també un dels fundadors
de la Associació admirable
que se 'n diu *Amichs dels pobres*,
y en mil y mil circumstancies
ha probat son patriotisme,
sa activitat incansable
y son carinyo ardoros
a la terra catalana.

LO MARQUÉS DE...

Ab una gota de suor en cada punta de pèl de las patillas, després d' haverse estat una bona estona contant ab los dits los dies que fa que la reyna ha sortit de Barcelona, don Francisco 's deixa caure sobre un sofà y aeluca 'ls ulls per no veure 'l trist porvenir que se li espera.

De sopte, sent una especie de trepitg al seu costat: se gira y 's troba ab lo Sr. Sagasta, que se l' está mirant, ab la seva eterna rialla mefistofélica.

Estupefacció de don Francisco.

—¿Cóm? ¿vosté aquí? ¿es possible!

—Y tan possible: tè; miram, tòcam.

—Nò, nò, ja ho veig; pero... com los diaris deyan que ja era á Madrid...

—Jo mateix ho he fet posar, perque tú no maliciessis que 'm quedava.

—Pero...

—Déixat de peros: no m' hi mogut de Barcelona desde que vaig venirhi ab la reyna.

—Vaja; de tots modos me 'n alegro. La hospitalaria ciutat dels condes tindrà una agradabilíssima sorpresa al sapiguer que...

—Ja veurás, Rius; no 'm vinguis ab discursos

ni xeringas; ja s' han acabat las comedias. ¿Que 't pensas que 'm mamó 'l dit?

—Don Práxedes... Déu me 'n guart de fer semblant suposició... Tractanse d' un patrici tan perspicás com vosté, no trobo prou paraulas per...

—¿Vols ferme 'l favor de tancar l' aixeta dels discursos?... ¡No trobas prou paraulas! Si per desgracia n' arribas á trobar, enrahonas tot lo vespre. Aném al grá. ¿Sabs per qué m' hi quedat aquí?

—Sens dupte pera honrar més y més la ciutat que un día va omplí 'l món ab lo...

¡Calla, home, calla! Tú sí que m' estás omplint á mí de mala manera. No m' hi quedat pera honrar ni pera deshonrar á ningú, sinó per veure de la vora totes las tévas camándulas.

—¡Don Práxedes...! ¿camándulas jo?

—Sí senyor: volia veure si era veritat, com m' havían dit, que tot aquest aparato d' esplendides ab que 'ns has enlluhernat, totes aquestas festás ab que 'ns has recreat la vista y l' oído, tots aquests banquets ab que 'ns has entretingut lo ventrell, eran una comedia de mágica, un monument de cartró, un *quiero y no puedo*...—

Don Paco 's torna groch y sent que las camas li fan figa.

—Pero vosté deurá haver vist—replica— que lo que li havían assegurat no era més que una calumnia forjada pèls mèus enemichs.

—Pues, fill, t' equivocas: lo que hi vist es que encara no m' havían dit ni la meytat de lo que podían dirme.

—¡Es dir que...!

—Sí, sí; no t' exáltis. Al quedarme á Barcelona no 'm figurava qu' 'ls mèus descubrims arribessin tan enllá. Est un fatxandero, un verdader fatxandero: mentres puguís lluhir y darte importancia, te 'n rius del qué dirán y de lo que succehirá després.

—Cregui, don Práxedes que no comprench...

—¿No? Ja t' ho faré compendre desseguida. Tot lo que 'm has donat, tot lo que 'm has ensenyat, tot lo que 'm has dit era broma, pura broma. Vas portarnos pèls carrers més bonichs y bèn empedrats de la ciutat, y després hi vist que fora d' aquells, tens los demès en un abandono tan espantós que semblan talment los carrers de Tánger, hont diu que las escombrarias arriban al primer pis.

—Es que un hom no pot estar per tot...

—¿Nó? Aixó contaho á ta tía. Pero déixam continuar. Vas atiparanos de músicas y coros y fochs artificials, pera donarnos á entendre que aquí nadéu en la abundancia y que tothom está alegre, y ara m' hi convensut de que mentres las músicas tocavan, los treballadors ballavan de gana; mentres los coros cantavan lo *Gloria á España*, Barcelona cantava 'ls goigs de Sant Prim, y mentres sobre 'l port petavan los cohets y piulas, las classes productoras petavan de dents.

—Per metim que li digui que...

—Calla; no m' interrompis. Vas acompanyarnos á la Exposició, ahont á última hora y á correuyta hi havías ocupat una pila de gent pera conseguir que la cosa estés una mica presentable, y luego hi vist que, passat lo calor d' aquell día, calor que sols va servir pera realisar la comedia de la inauguració, tot está empantanegat, tot está abandonat, tot está mort. Y ¿sabs per qué?

—¿Jo?

—Sí, tú ¿sabs per qué? Pues perque aquells días tothom va treballar confiant ab la promesa de

que després se cobraría y avuy resulta que ningú cobra ni se sab encara de quina amagada gerra s' han de treure 'ls diners.

—¡Per amor de Déu, don Práxedes, no s' ho prengui d' aquesta manera! Consideri qu' es la primera exposició que hi feten ma vida, y que un al principi ab aixó hi va venut...

—¡Vès, vès, farolero! 'Ns has tractat lo mateix que un nen, á qui ensenyan una llanterna mágica. ¿Véus qu' es bonich? ¿véus qu' es gran? ¿véus qu' es daurat? Y total no es res més que una pintura posada darrera un vidre multiplicador.... Pero, creume, Rius, lo qu' es aquesta no te la perdono... ¡Me la pagarás!

—¿De veras? ¡Per pietat, no s' enfadi aixís! ¿Qué ja no 'm farán marqués?

—Nó.

—¿No? ¡Jesús. María, Joseph! Jo que ja ho he dit á tota la gent del veynat. ... ¡Per D u no 'm fassi fer un paper ridícul!

—Més ridícul me l' has fet fer tú á mí.

—¡Jo ho feya per poguer ser marqués!

—Donchs no 'n serás.

—¡Sí don Práxedes, fássimen! Miri que aixó será 'l consol de la mèva vellesa...!

—Nó.

—¡Sí!

—Ja veurás: en lo pecat portarás la penitencia. ¿Vols ser marqués? Corrent; ne serás. Se 't donará 'l títol de *marqués de... fira*.

—¿De fira?

—Sí, ¡com tot lo que tú has fet, que també ho es.

—¡Pero no veu que...!

—Nada: ó aceptas aquest títol, ó 't quedas sense.

—Pero, *hombre*... marqués de fira! ¡marqués de fira!...—

Al arribar aquí, don Francisco repara que 'l tocan y sent una veu coneguda, que li diu:

—Don Paco ¿cóm es que 's posa á dormir sobre 'l sofá? ¿que vol refredarse?...—

L' arcalde 's passa la má pèl front, s' aixeca, passeja la mirada pèl seu alrededor y ab una mueca de dolor y alegría, murmura:

—¡Aaaah! ¡Hi somiat!—

Don Francisco no se 'n fíhi y preparis per lo que puga succehir.

Hi ha somnis que resultan veritats.

A. MARCH.

EXCURSIONS PER L' EXPOSICIO.

LA NAU CENTRAL.

Entrém á la casa més gran prenent per punt de mira las torres més altas. Ja hi som. Lo govern l' ha presa pèl seu compte, omplint l' elevat sostre de banderas de tota lley de colors. Y ab tants com se 'n veuen, hi ha home polítich que 'ls ha tingut tots y alguns que n' hi faltan.

Pero no divaguém. La vista s' explayaría gustosa per l' ample local; pero á lo millor s' estrella contra las parets de una especie de torreta de Sant Gervasi, construcció adotzenada y de mal gust que s' aixeca al bell mitj de la grandiosa nau. Perdoném als cegos adoradors de las instituciones que las més de las vegadas al pretendre honrarlas, demostren que hi ha cosas que sobran y fan nosa.

Si al menos deixessin seguir l' interior de alló que 'n diuen Pabelló regi; pero ni aixó.

Es lo que deya un visitant:

—No sè perque fan panoramas, si tampoch hi deixan entrar.

Paciencia: comensém per lo primer y aném seguint.

Productos de Filipinas. ¿Per quins cinch sous s' han colocat en la secció oficial y no en lo pabelló de colonias? Será tal vegada que 'l govern haurá volgut donar una petita mostra del seu sistema colonial. Y en efecte, lo sistema del govern es un desordre continuo y l' instalació filipina un desordre comp'ert.

Hi ha no obstant gran varietat de productos, qu' en altrás mans que no fossen las nostras valdrian moltíssim: grans, filojas, fustas preciosas, algunas telas bastas y traballs de pintura y d' escultura fets pels indígenas ab una ingenuitat que no está del tot desprovehida d' expressió y de carácter.

Un gran quadro de Luna que representa á Espanya conduhint á Filipinas al temple de la gloria. Dos matronas pujan una escalinata: al fondo hi reverbera un sol espléndit. Crech que Luna s' ha equivocat: las dos matronas devían estar no dretas, com ell las pinta, sinó tumbadas y de panxa al sol.

¿Saben que las caderas de jonch (*bejuco*) son molt bonicas y cómodas?

Al fondo de las instalacions hi ha un magnífich mapa de aquellastislas, y als costats del mapa dos bustos, l' un de D. Víctor Balaguer tot blanch, sent aixís que hauría de ser blau per representar-lo tal com l' han deixat en l' actual moment históric. L' altre busto es de fusta y representa un arquebisbe de Manila. Un detall, no sè si providencial: lo busto del arquebisbe comensa á esquerdarse.

Al péu hi ha algunas armas antigüas, canons y

culebrinas y una mica més enllá dugas grans petxinas, las únicas que podrian servir per fer un arrós digne de D. Ignaci Fontrodona.

A un costat y altre de la testera están arrenclarats alguns maniquís vestint los uniformes de

las tropas indígenas.

Una particularitat: los civils van enterament descalços. ¿Que s' hi farà!—A só de tacons no s' agafan lladres.

En las capellas laterals s' hi veuhen multitud d' objectes curiosos, entre 'ls quals ressalta una panoplia de instruments musicals de una rusticitat tan estremada que recordan las guitarras y violins de fira de vint anys enrera.

Hi ha ademés una bonica colecció de animals dissecats. Si un s' hi fixa una mica, pot estudiar la manera de dur las banyas que tenen á Filipinas

Se veu un cráneo de *carabao*, últim restó de una tragedia de familia. La seva mare va morir-se al

donarlo á llum, creyent que no tindria banyas, y

ell va morir-se més tart al véurer-se las tan grossas. No tots los animals tenen á Filipinas la filosofia de aquest altre que se las sabia tirar endarrera.

A continuació de las instalacions filipinas segueix la de la *Guardia civil*.

«El ser civil es un plaer.»

Sinó á Filipinas aquí á Espanya. Aquí al menos portan botas, y sostenen un assilo pèls orfes del cós, que á jutjar per las fotografias del edifici y per alguns treballs dels assilats, sembla qu' está bastant ben organiat.

Los maniquis de guardia civils á péu y á caball no cridan tan l' atenció com una panoplia de armas que havían pertenescut á criminals célebres, entre las quals s' hi veu un encaro ó trabuch montat sobre una culata monstruosa.

Diálech cullit al vol:

—¡Quina culata!

—No me 'n parlis.

—Pero ¿que hi duria 'l

criminal dintre de aquesta culata?

—Que vols que hi dugués: una mudada de roba.

La *Dipòsit de la guerra* ha tret dels armaris y calaixos numerós material, acumulat de molts anys. S' emportan gran part d' espay y cridan ab justicia l' atenció los planos panorámichs en relleu de Mahó, Tarifa, Cádiz, San Sebastián, Ferrrol, Bilbao, Santoña, Girona y un de molt extens de la Guerra de Africa.

Lo *Cos de ingeniers de minas* s' ha lluhit també presentant una varietat inmensa d' exemplars de minerals y fòssils.

No hi ha visitant que no 's pari á contemplar un cap de mort que porta la següent inscripció: «Cráneo humano impregnado de carbonato de cobre-Mina, el milagro de Onis-Oviedo.»

Un pagés després de mirarse 'l un gran rato embadalit, exclamá:

—Vet' aquí un *cap-vert* de l' antigó.

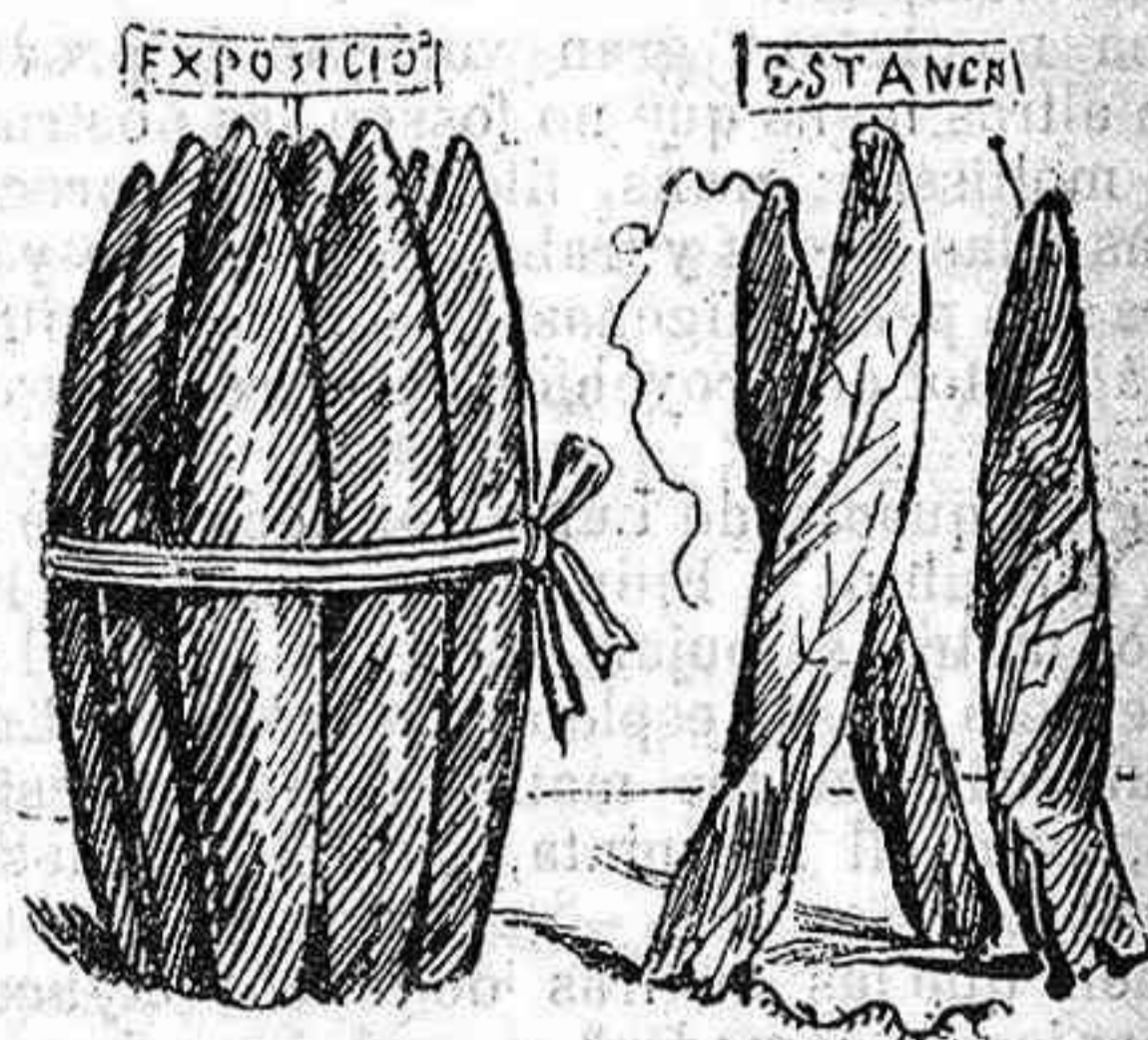
Hi ha instalacions de varias provincias, totes notables. La de Barcelona es tal vegada la que té més sal. De Cardona.

Sobre una peana s' hi veu una gran pedra que no es altra cosa que un cap de rinoceront petrificat.

—¡Ay Senyor! deya la dona del mateix pagés esborronada de que un cap pugui arribar á petrificarse. ¿Ahont tindria 'l cap aquest pobre animalò?...

En un armari s' hi llegeix lo següent rétol: *Collecció de rocas de Catalunya*. Podrá havern'hi moltes; pero no hi son totes. De moment hi he trobat á faltar en Roca y Galés, en Roca y Ferreras y en Roca y Roca.

Sra. *Companyia arrendataria de tabacos*: si vosté sentia 'ls sospirs qu' exhalan tots los fumadors al passar per davant de la seva instalació, se li conmourian las entranyas y no seria tan tremenda la diferencia que 's nota entre 'ls cigarros qu' exposa per recreo de la vista y 'ls que dona á vendre á las expendedorias per desesperació dels que buscan un consol en lo tabaco y troban un eficás veneno.

Totas las fábricas nacionales, la de Santander, la de San Sebastián, la de la Coruña, la de Jijón, la de Bilbao, la de Cádiz, la de Alicante, la de Valencia y hasta la de Sevilla qu' es la més criminal, exposan cajetillas plenas, vistosas y ben fetas y puros llisos, grassos, atapahits y pigadets qu' están dihent: —Fuméume.

Nó, m' equivoco: lo que dihen realment, es: —Miréume y escupiu!

La *fábrica de moneda* exposa encunys y una máquina de acunyar, á més de algunas mostres de plata y de las operaciones que sofreix avants de convertir-se en duros.

La máquina está parada y es una viva llástima. Si 'l Sr. Rius y Taulet compregués los seus interessos, la máquina funcionaria á la vista de tothom y cada visitant se 'n enduria un duro com á recort de la Exposició. Ben mirat aquesta es casi l' única manera de atreure concurrencia. Y casi valdria més gastarlos aixís qu' en archs de triunfo, globos de gas, lloguer de mobles, cohets y carretillas.

En aquesta secció s' hi veu encare una doblota de cinch duros. ¡Sembla mentida! Encare hi ha á Espanya una doblota.

La Comissió agronòmica presenta tot una capella plena de monjetas, cigrons, fabas, blat y

blat de moro. En aquella capella no hi falta més que la imatge de Sant Isidro.

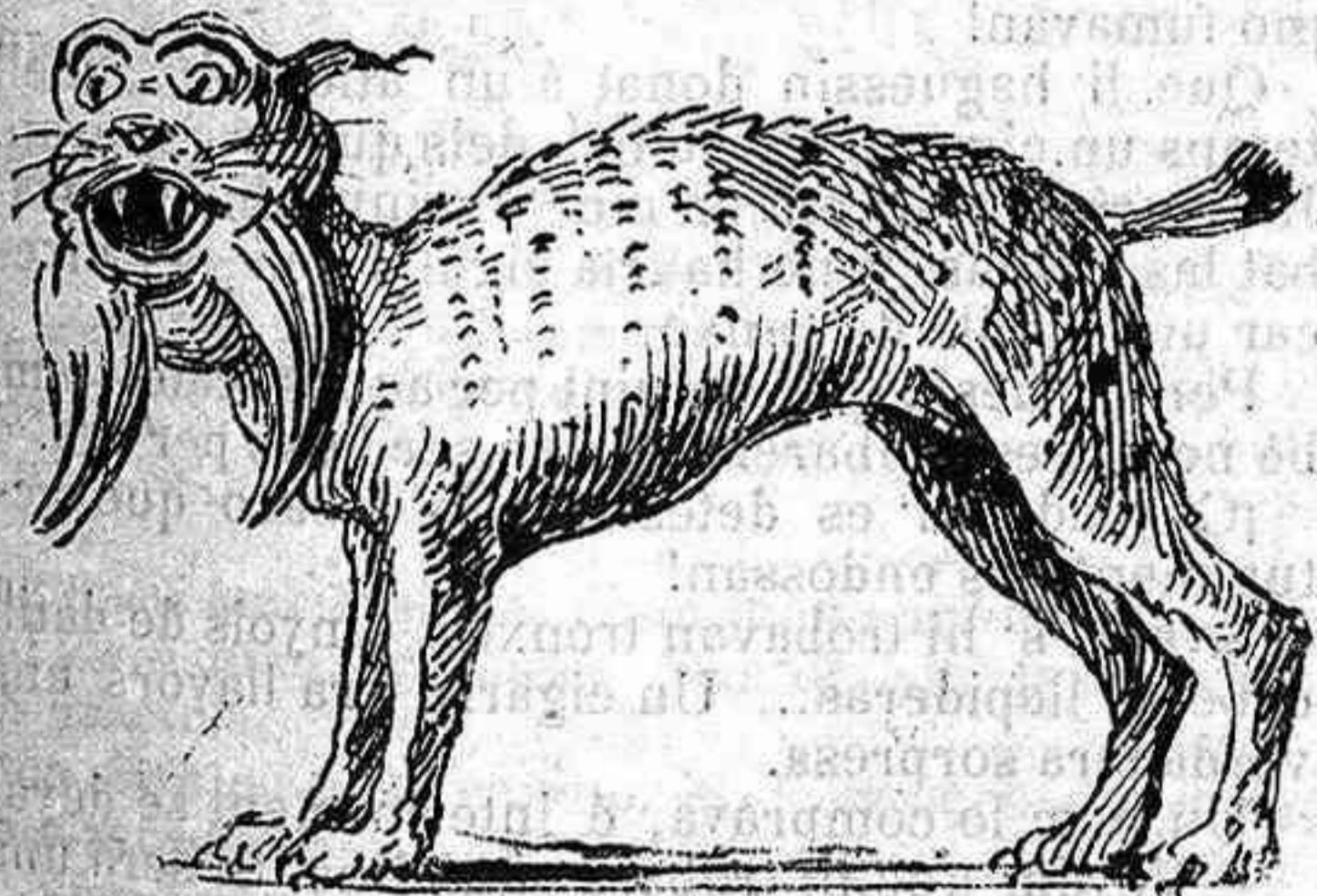
La instal·lació del Institut geogràfic y estadístic, ab sos planos, mapas, memorias é instruments científics, entre 'ls quals sobresurt l'aparat de medir bases del general Ibáñez es sumament notable.

La Direcció general de obras públics presenta també una instal·lació molt complerta de planos, fotografias de obras y mostres de pedras de construcció.

Una reforma del Port de Barcelona 's fa digne d'estudi. La reproducció en relleu del port de Pajares es notabilíssim. Finalment dintre de una vitrina hi ha un modelo de l'escollera del Est, aquella que cada any cau á impuls de la llevantada. Perque la ilusió siga més complerta, dos vidres verds simulan l'aygua del mar..... ó la vista dels ingeniers, que ab tan cáurels'hi l'escollera, se 'ls han tornat los ulls verds.

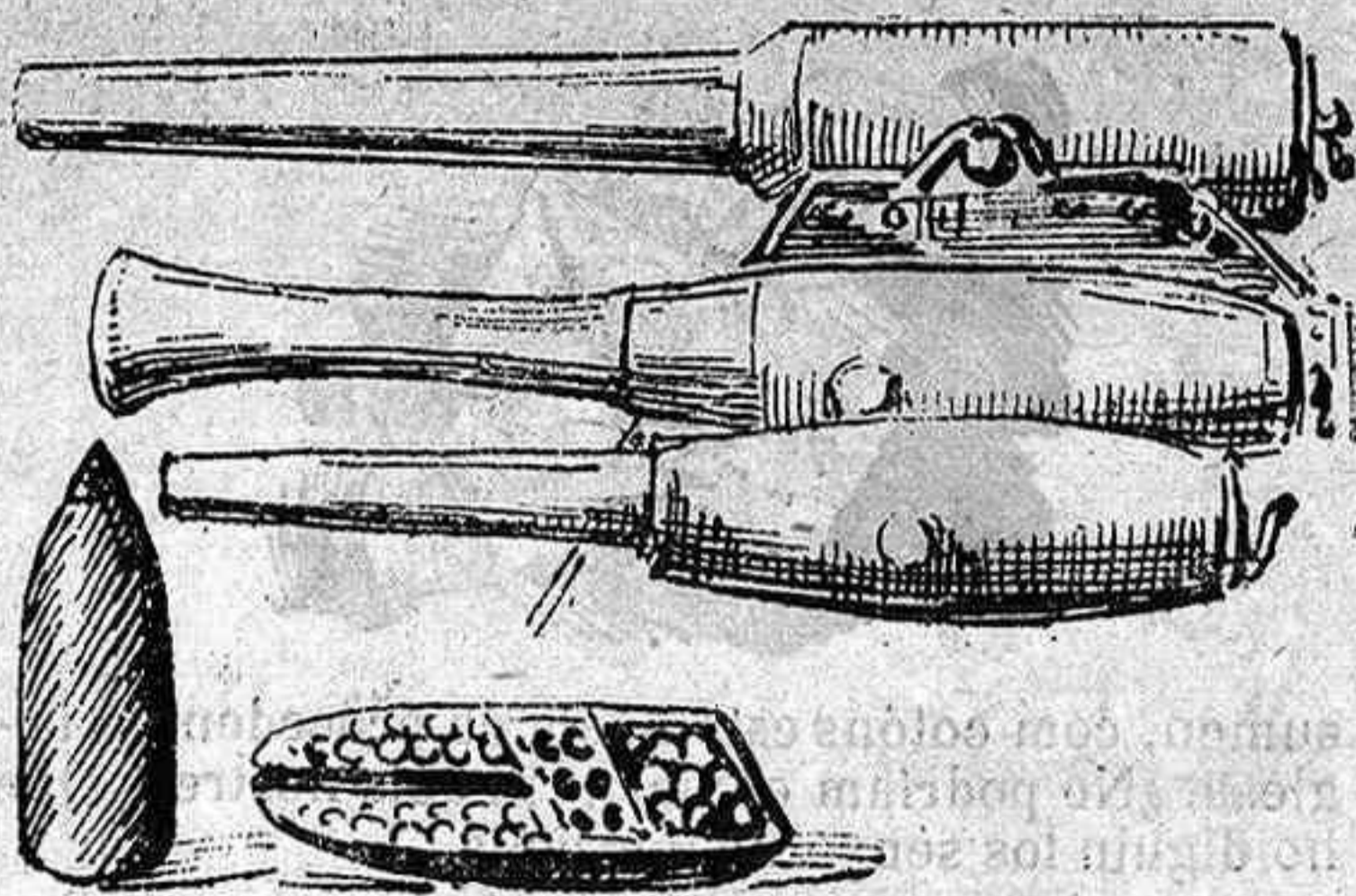
Segueix á continuació la Piscicateria de Piedra, fàbrica de anguilas, truytas y salmons, que més me 'ls estimaria á la paella que dintre de pots d'esperits de ví, en qual cas podria dir lo que 'm semblan, ja que aquesta classe de articles s'aprecian més que ab la vista, ab lo paladar.

Lo Cos de ingeniers de monts ha montat una gran instal·lació de productos forestals. Fustas, carbons, fibras, escorxas, flors y plantas, eynas y utensilis. S'hi veuhen carretas y esclops, mánechs d'eyna, traballs d'espart y objectes de suro molt notables. Hi ha un tros de soca de pí de 400 anys, y entre alguns animals fréstechs s'hi veu un llop cerval que no se sab si ha sigut cassat á Olérdula.

¿Volen veure una gran colecció de xeringas per donar ajudas patrióticas? Vagin seguint y contemplin las lluhentas que produheix la maestra de Sevilla y las procedents de la fàbrica de Trubia, entre las qual n'hi ha una de colosal, que fa exclamar á tothom:

— ¡Cristo quina pesa!

Fusells de diversos sistemas y una magnífica colecció de armas blancas de Toledo, entretenen agradablement al visitant.

Al costat hi ha un sens fi de soldats de cartró vestint los diversos uniformes que ha usat en distintas épocas la española infanteria, que es va-

liente porque si.

Un dupte se m'acut. ¿Qui ha exposat aquells figurins? ¿La direcció de infanteria ó la Sra. Pèlegrina Malatesta? Dich aixó perque 'ls uniformes de bayeta y d'estamenya no s'emplean pèls soldats de debó sino pèls comparsas de teatro.

Los trofeos de armas antigues que figuran en aquesta secció son molt notables.

De Instrucció militar hi ha planos, estudis de fortificacions etc., etc.

De la Direcció de Sanitat militar gran número de pots ab productos farmacéutics.

Entre 'ls figurins de soldats de péu y de caball, se 'n hi troban á faltar de ninyeras y criadas, que després de tot son las conquistas més freqüents del nostre exercit.

Lo ministeri de Marina está representat per per modelos de barcos, projectils y canons, lonas, cordas, àncoras, y cabrestants. Es digne de atenció un modelo del Dich de la Campana.

Al costat hi ha un sens fi de aparatos telegràfics, y en unas capellas immediatas alguns arsenals exposan roba de mariner y la Direcció de Beneficencia y Sanitat gran número de mostres de ayguas minerals, lo qual fa creure qu' es aquella una direcció passada per aygua.

¡Salut á la Direcció de correus! En la seva instal·lació hi ha de tot, inclús la manera de tancar las cartas, que contenen valors. No hi falta sinó la manera d'extreure aquets valors sense que 's conegui.

Per últim, ocupa una de las capellas immediatas á la porta d'entrada la instal·lació del Consu-

lat de Tànger, composta de productos elaborats en aquell país y d' altres europeos que allí 's con-

sumen, com cotons estampats de procedencia inglesa. ¿No podríam enviarn' hi dels nostres? Que ho diguin los senyors fabricants.

A un y altre costat de la gran sala que acabém de recorrer ràpidament, hi ha dos patis. Al de l'esquerra 'ls ingeniers de monts de aquest districte han construït una montanya artificial, ab diversos sistemes d' explotació; al de la dreta s' hi véu material de ingeniers d' exercit per construir ponts de barcas, un colomar per coloms viatjers y una mina de siti, que péls enamorats, ab sas galerías subterràneas y foscas, era una verdadera mina.

L' entrada avuy está barrada.

Casi tots los cossos facultatius del Estat y ministeris han concorregut ab lo que tenen á la Exposició universal de Barcelona, y la veritat siga dita, no hi fan cap mal paper.

L' únich que ha faltat á la llista, es lo ministeri de la Governació.

¿Qué diuhen que no saben qué diable podia portarhi?

Una cosa notable y d' éxit segur, un simple modelo de urnas electorals, ab las quals no vacilo

en afirmar que hasta lluytant ab totas las naciones del univers, hauria guanyat lo primer premi.

P. DEL O.

MALA PARELLA.

SONET.

Cert jove, sense un ral á la butxaca y ab ganas de menjar molt bona teca, buscava, recorrent la Seca y Meca, muller rica, per mes que no fos maca.

Per fi lográ casarse ab donya Paca, beyata viuda, vella, lletja y seca, que 'ls días de dejuni ja may peca ni solzament bebentne llet de vaca.

Lo jove la volgué perque era rica, pero ara que la tè, pensa 'l tanoca que val mes dona pobre sent bonica; donchs al véurela al llit sense perruca y casi sense dents, tant poch li xoca que per no caure en basca 'ls ulls acluca.

A. ROSSELL.

TABACO.

Los metjes d' Alicante han prohibit als seus clients lo consúm del tabaco que venen en los estanchs.

Se coneix que 'ls metjes d' Alicante abrigan sentiments humanitaris.

Y 's coneix també que 'ls demés metjes d' Espanya no tenen tan bon cor com aquells, desde 'l moment que no fan la mateixa prohibició.

Perque tan dolent es lo tabaco que 's ven á Alicante, com lo que 's ven en lo resto d' Espanya.

Los fumadors barcelonins viuhen de miracle. Diuhen que la rassa catalana ha degenerat. Es mentida: la rassa que 's fuma impassiblement lo tabaco que avuy li venen, ha de ser per forza una rassa vigorosa, sólida, hercúlea.

Quan sento parlar d' aquells antichs gegants que alsavan una massa de ferro de no sè quantas arrobas y matavan un toro á cops de puny y 's carregavan un carro á la esquena, me 'n rich y casi 'ls tinch llástima.

¿Qué tè que veure que fessin tot aixó? Es clar: ¡no fumavan!

Que li haguessin donat á un atleta d' aquell temps un cigarro d' estanch dels que ara s' usan. Ja haurían vist com en cinch minuts hauría acabat las agallas, y no hauría sigut bo ni per aixecar una agulla de ganxo.

Per supuesto que seguint per aquest camí, també nosaltres acabarem per no ser bons per res.

¡Cuydado qu' es detestable lo tabaco que actualment nos endossan!

Avants s' hi trobavan tronxos, pinyols de dátil, cabells, llapideras... Un cigarro era llavors una verdadera sorpresa.

Un hom lo comprava, é interiorment se deya: —Veyám que hi trobaré aquí dins. Si será una fusta, ó un fregall ó un foch de bengala.

Avuy ja no 'ns hem de trencar tan lo cap: sigui 'l puro que 's vulgui, es infalible: á dins no hi ha res més que porqueria.

Aquest dia m' estava jo á casa d' un conegut. De moment s' aixeca y 'm diu:

—¿Aném á fer un cigarret?

—Aném dius! ¿Ahont hi hem d' anar?
 —Ja veurás; vina.—
 Y acompanyantme cap á la cuyna, veig que s' ajup y agafa un pessich d' escombrarias.
 —¡Ay! ¡ay! ¿Aixó fumas?
 —Aixó, noy, aixó: próbaho; t' el mateix gust que la picadura d' estanch. Y surt m' s barato.—
 Actualment allargar un puro á un amich es lo mateix que dirli:
 —Te, noy; á veure si reventas.
 Lo qu' es jo, posat entre dos homes que m' amenassessin, l' un ab un puro y l' altre ab un revolver, no sabria per hont girarme.
 Per xo quan passo per davant d' un estanch apreto 'l pas tan com puch y m' allunyo desseguida. ¡D-u nos en guart d' aquella bravada!
 Casi casi que 'm fan més pòr los estanchs que las botigas ahont venen caixas de mort.
 —Y donchs ¿no diu qu' es fumador vosté?
 —Si senyors.
 —Pues ja es extrany que encara visqui...
 —Es que fumo de contrabando.

MATÍAS BONAFÉ.

MONEDA DE LA HISTORIA.

L' escriptor francés Le Sage, que passa per autor de *Gil Blas* era sòrt com una campana, y un dels pochos sòrts que 's prenen la sordera de gust, fins al extrém de fer brometa, á propòsit de tan molestosa malaltia.

Le Sage no sentia una paraula sinó apelant á la *trompetilla* acústica.

—Es una ganga solia dir: vaig per exemple á una reunió, veig caras novas, y ab l' esperança de trobar gent agradable y animada 'm coloco la *trompetilla*. Succeheix que contra las mèvas esperansas los que portan la paraula son fastidiosos é insuportables; en aquest cas, ningú es tan felís com jo: 'm trech la *trompetilla*, me la fico á la butxaca, y ja 'ls desaffio á fastidiarme!

Xantipa, la dona de Sócrates fou la primera que aná á la presó ahont se trobava 'l sèu marit á participarli, plorant amargament, que 'ls jutjes acabavan de condemnarlo á mort.

Sócrates se prengué la noticia ab calma filosófica.

—Está bè, digué: jo estich condemnat á mort pèls jutjes, y ells ho están per la naturalesa.

—Pero—replicá Xantipa—á tú t' hi han condemnat ben injustament.

—Donchs qué voldrias?—afegí 'l filosof—¿qué m' hi haguessen condemnat ab justicia?

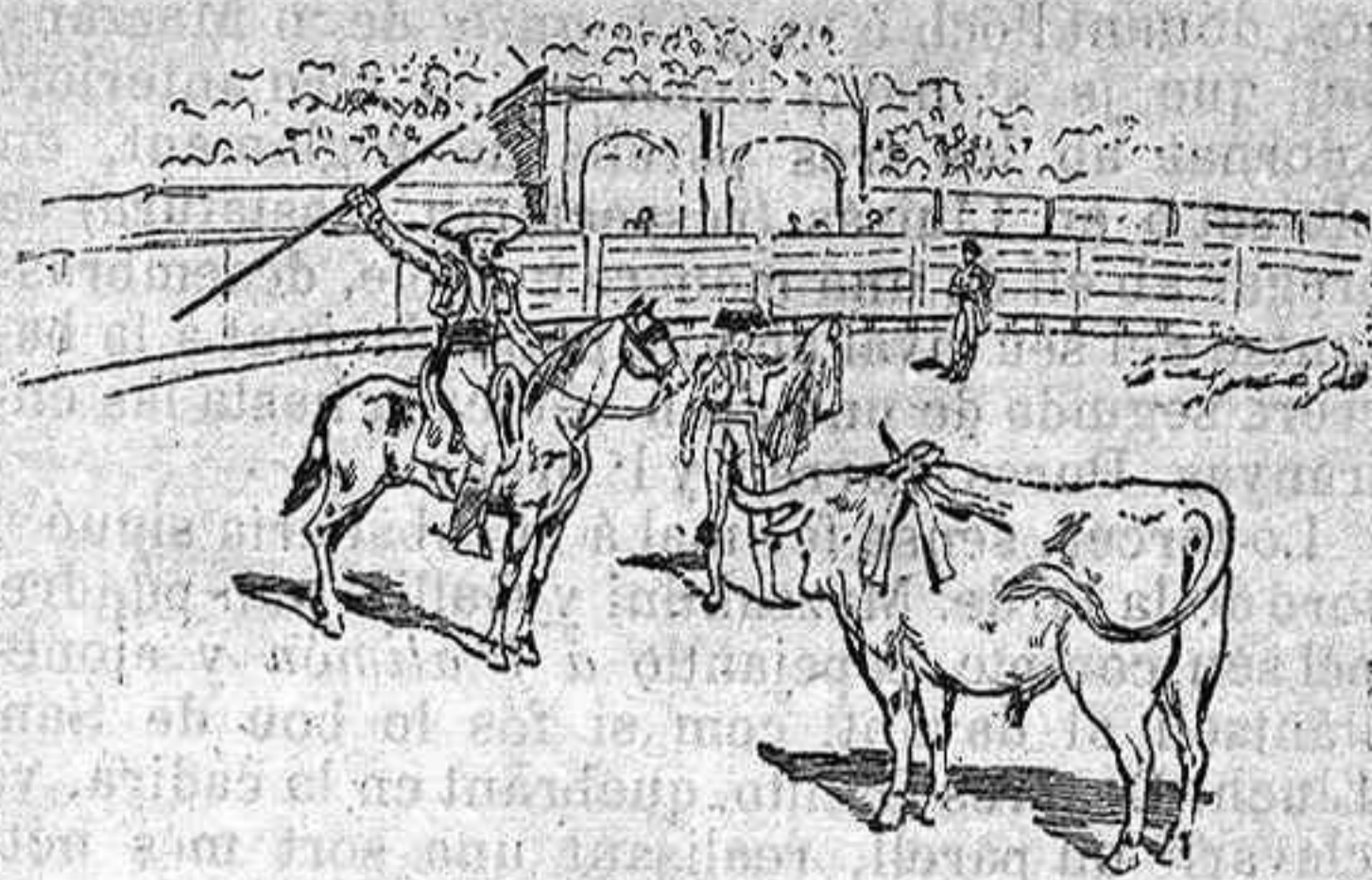
Lo mariscal de Grammon sitiava una plassa forta quan als pochos días del siti lo governador capitulá.

Realisada la capitulació lo governador digué al mariscal:

—Confidencialment dech advertirvos que si hi capitulat es perque careixia de pólvora.

—Confidencia per confidencia—respongué 'l mariscal—si hi acceptat la capitulació es perque careixia de plom.

Una frase de Anibal Caraccio, célebre pintor:
 —Los poetas pintan ab la paraula; los pintors parlan ab lo pinzell.

ESPECTACLES.

TOROS.

Bona corrida la del diumenje. Ab toros bons, no falta may abundancia de interés y de lances; y 'ls pensionistas de Nuñez de Prado van acreditar una vegada més la reputació de la *ganaderia*.

Eran grossos, sapats, tenian bonas armas y encare que al principi ronsejavan, un cop ficats al ball, ballavan qu' era un gust. Van sortirne de tots colors, desde negres ab bragas fins á *cárdenos claros*, ó siga de color de cenra de cigarro d' estanch. ¡Vaya un mostruari més variat!

Lo primer va matar tres caballs y va permetre que l' adornessin dos parells y mitj de arrecadas. El *Gallito* va desplegar tota la colecció de punxadas y estocadas imaginables. Entre bonas y dolentas va donarn'hi vuit: una més que á la Verge dels Dolors.

Lo segon enviá dos neulas á la fábrica de abo-

CAUSAS Y EFECTES.

¿Dos manos en conferencia y un capellá esgarrifat? Nada: 's veu que aquí s' ha dit algo... molt recargolat.

nos, donant lloch á un gran *quite* de 'n Mazzantini, que ja s' havia lluhit en lo toro anterior. Adornat ab los tres parells de reglament, en Lluisset ó en Lluisés (respectemli l' estatura) va bregar ab ell de una manera notable, desembrasantse del seu rival ab una punxada junt á la barrera seguida de una gran estocada hasta las entranyas. Puros, barrets y l' orella.

Lo tercer, sense fer mal á la caballería siguié 'l toro de la tarde. Mazzantini y Gallito van pendrel pèl seu compte, capejantlo á l' *alimón* y ajone-llantseli al davant, com si fòs lo bou de Sant Lluch. Després Gallito, quebrant en la cadira, va clavarli un parell, realisant una sort més neta que si l' haguès passada per la bugada. Mazzantini clavá un parell dels xichs y Gallito un tercer parell dels naturals. En la mort comensá aquest últim ab una estocada curta, seguí ab un *fica y trau* y acabá ab una estocada fonda fins á mullarse 'ls dits.

Lo quart proporcioná una xiulada á Badila qu' estava fet un dropo y un' altra al president que s' havia dormit y no 's recordava de fer tocar á banderillas. D' aquestas n' hi clavaren 3 parells y mitj y Mazzantini previ un trasteig magnífich, entregá 'l toro al catxeter á la primera estocada un xich planera. Las mulas arrastraren l' caball.

Lo quint reconciliá á n' en Badila ab lo públich, desmontantlo y tirantlo á ran de las estrelles. ¡Quín trompis més oportú per treure la son de las orelles! Tres caballs quedaren sobre l' arena. Banderillas: dos parells enters y dos mitjos. En Gallito brinda á unas damiselas francesas molt rossas y molt guapas. Mala feyna: punxadas, estocadas curtas, fugidas, topadas y per fi de festa un atronament. Las senyoras obsequian al matador ab un ram de clavells, una cinta y una agulla de brillants.

Al últim, Gallito lo quebrá ajonellat. Després s' encarinyá ab los de caballería, esbossinant quatre tatans. Duya penjats tres parells y mitj de pendatxos quan se trobá ab en Mazzantini, molt resolt á deixar-se de draps y anarse'n al bulto. Lo matador li pará 'ls brios ab una alta fins á la creu y lográ ferlo ajeure á la tercera vegada de intentar lo descabell.

Total: una corrida agradable, variada y entretinguda.

Dos picadors á l' enfermería.

Una multa á n' en Badila.

Un president molt propens á dormir-se.

En Mazzantini acertat y afortunat; en Gallito ab ganas de complaure al públich, distingintse en los quiebros.

L' entrada de la sombra regular.

La de la part contraria, un desert: molt sol y poca gent.

Diumenje vinent se lidiarán sis vacas.

Matarán Marulla y Salerito, y á prech dels seus amichs ne matará dugas lo picador Badila

MONTSERRAT.

¡Me 'n alegro pèls frares!

Desde ara, sense necessitat de moure'ns de Barcelona, sens més que arribarnos al Parch, podrém visitar detingudament la histórica montanya.

Los Srs. Urgellés y Moragas han demostrat una vegada més que per aquestas cosas son uns trunfos.

Fins ara havíam vist panoramas y dioramas; pero ells han barrejat las dos cosas y han sortit ab un *panorama-diorámich*, qu' es com si diguessem: café ab llet; pero molt bèn graduat.

La fatxada del edifici ja interessa. En ella s' hi véu la portalada románica del antich monastir, exactament enmotllada. Prenent un corredor á ma dreta y anant pujant suaument se descubren las següents vistas:

1.ª Conjunt de la montanya, tal com se presenta, desde l' estació de Monistrol. Encare que de reduhidas dimensions, es molt exacta y está bèn detallada.

2.ª La font dels Monjos. La ilusió es completa. Contribuheixen á formar-la la cuberta rústega, la font que raja y una taula d' aygua y anís á cárrech de una nena que aten las demandas dels visitants.

3.ª La creu de terme situada en las inmediatecions del Monastir, ab vistas del mirador y capella de Sant Miquel. Está molt ajustada á las prescripcions de la perspectiva.

Per últim arribém al punt culminant del panorama, ó sigui al *Safreig dels apóstols*, desde 'l qual s' exten al davant nostre una extensa perspectiva. Las montanyas fronteras á la de Montserrat están molt bèn reproduhidas, lo mateix que 'l riu que roda al fons estretament encaixonat y las poblacions de Monistrol, Vacarissas y altres. La tela hábilment unida á alguns objectes corpóreos está pintada ab molta inteligencia y extremada minuciositat.

A la part oposada de la plataforma s' hi aixeca la galeria gótica, exactament enmotllada y ab las mateixas típicas reixas que á Montserrat se veuhen, darrera de las quals s' expenen medallas, rosaris y altres objectes per l' istil, tot com á Montserrat.

Mirant per una finestra se divisa un bonich fragment del interior del temple, y prenent la rampa de baixada se troban á través de algunas galerías facsimils molt bèn ideats de las pintorescas covas de Collbató, fantásticament iluminadas y en las quals lo gotejar de l' aygua produheix un efecte marvellós.

Per aquesta ressenya 's compendrà fácilmente que 'l panorama está molt bèn ideat, qu' es sumament entretingut y qu' es digne de una visita.

Y aquí repetiré lo que hi dit al comensar. Ja tenim Montserrat á Barcelona: me 'n alegro pèls frares.

PEP BULLANGA.

INVENTARI

(Y PLEGO 'L RAM)

D' aquest amor... de quincalla
que ha durat ja massas días,
passo *balans*... en lo cor
y veig que no 'n queda mica.

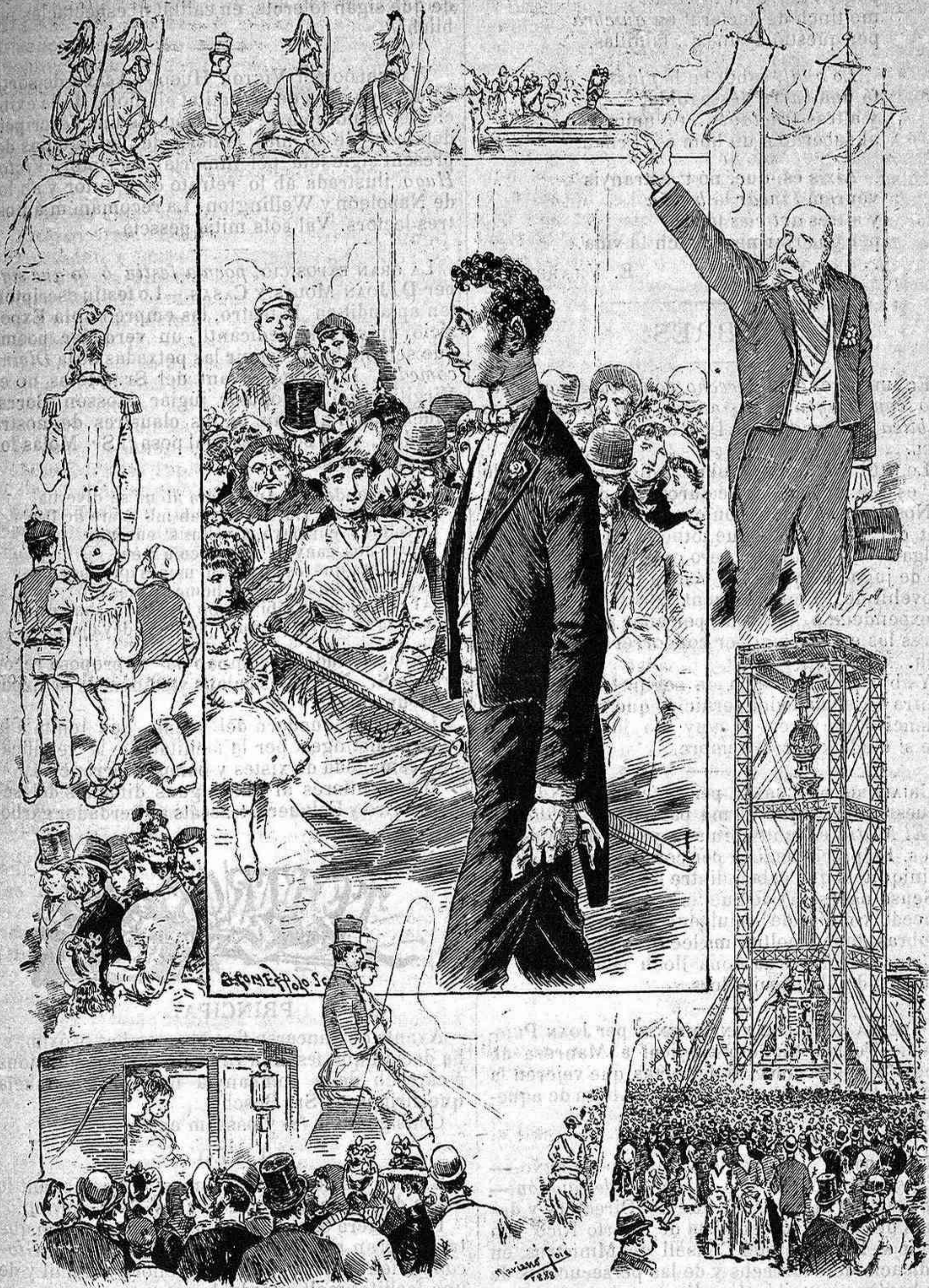
En cambi si faig *arqueig*
de la butxaca esquifida,
trobo en lo *llibre de caixa*
anotadas... las *sortidas*.

De modo que, aquest... *negoci*
per mí no ho ha estat, ¡oh nina!
perque aixó... dels petonets,
ara á baix preu se *cotisan*.

Y, com en aqueix *comers*
(que molts ne dihuen *conquistas*)

LA NOSTRA GENT. (Dibuix de Mariano Foix.)

RECORTS DE LAS ÚLTIMAS FESTAS.

Inauguracions, discursos,
 professons, concerts, retreta...
 ¡si aixó hagués durat un mes
 perdíam tots la xaveta!

un casi hi va á las *palpentas*,
y 's treballa poch de dia;

si hi vaig molt temps refiat
pagant *lletras á la vista*,
me tinch de declará' en *quiebra*
per qüestió d' unas... faldillas.

Lo qual, sabut en la *plassa*
fá una *baixa* desseguida,
y altres *tractants*... en amor
al saberho á un hom se 'l rifan.

Aixís es, que, no t' estranyis
véurem *tancar la botiga*
y altres *articles* tocar
per guanyarme un xich la vida.

E. VILARET.

LLIBRES.

EL JUEGO, ante el derecho constituido, el derecho constituyente, el interés y la conveniencia pública y privada, per D. RUPERTO CABEZAS MURIEL.

Lo títul de aquesta obra indica plenament lo qu' es ella: una defensa calurosa del dret de jugar.

Nosaltres estariem conformes ab l' autor, partint del principi de que tothom pot fer l' us que vulga dels seus diners; pero establiríam un registre de jugadors y ningú podria jugar sense anar provehit de la corresponent cartilla. Aixís com s' expendeixen llicències per anar á cassar, nosaltres las establiríam per concorrer á la casa de joch.

Y ab aquest sistema de segur fariem més en contra de aquest vici pernicios que no ab las providencias que prenen avuy dia las autoritas, y que s' eludeixen casi sempre.

CRIADERO DE CURAS, per *Alejandro Sawa*.—Aquesta novela que forma part de la *Biblioteca de El Motín* es molt animada y está plena de interés. Es precis llegirla per compendre la suma de iniquitats que caben dintre de una sotana.

Sense necessitat de que 'ls prelats de la Iglesia concedeixin dias de indulgencia á aquesta classe de obras, tenen moltíssims lectors y 'ls mereixen.

Criadero de curas dona lloch fàcilment á un *criadero* de libre-pensadors.

DEFENSA DEL LIBRE PENSAMIENTO per JOAN PUIGPIQUÉ.—Forma 'l folleto publicat á Manresa ab aquest títul una colecció de cartas que veieren la llum en la *Montaña*, periódich republicat de aquella ciutat.

EL PARTIDO AUTONOMISTA PUERTO-RIQUEÑO.—*Protesta del Directorio y de la delegación*.—1888.—Conté la exposició que 'ls Directors y delegats del partit autonomista de Puerto Rico van dirigir al President del Consell de Ministres, en vindicació dels cárrechs y de las persecucions de que havían sigut objecte.—Ilustran lo text alguns documents importants en forma de apéndices.

EL HIPNOTISMO AGENTE TERAPÉUTICO per lo doctor D. Francisco Javier Vilató, metje de la casa de socorro del districte de Atarassanas.—Aquest distingit facultatiu que vè dedicantse ab éxit al tractament de las enfermetats nerviosas, ha do-

nat una nova mostra de sa ilustració y de son amor al estudi ab la publicació de aquest follet, en lo qual estudia 'ls fenómenos hipnótichs baix lo punt de vista científich, declarantse enemich de que sigan tolerats, en calitat d' espectacles públichs.

WATERLÓO per VÍCTOR HUGO.—Acaba de sortir á llum una obra de actualitat ab motiu de la exhibició del Panorama de Waterlloo. Es una descripció detallada de la més famosa de las batallas del present sigle feta pèl immortal escriptor *Victor Hugo*, ilustrada ab lo retrato de l' autor y ab los de Napoleón y Wellington. La recomaném á nostres lectors. Val sols mitja pesseta.

LA GRAN EXPOSICIÓN, poema festiu ó lo que siga per D. JOAN MOLAS Y CASAS.—Lo festiu escriptor, tan aplaudit en lo teatro, las emprén al la Exposició universal, dedicantli un verdader poema que sembla ha de seguir las petxadas de la *Divina comedia*. L' acompanyant del Sr. Molas no es Virgili, sinó 'l popular juglar Mossén Borra, aquell bufón que jau en los claustres de nostra Catedral, y en boca del qual posa 'l Sr. Molas los següents versos:

«Fernando 'l de Antequera ab mí se divertía:
¡quins tips de riure 's feya ab mí! ¡Mare de Déu!
A voltas s' enfadava, á voltas s' encenia
li feya una ganyota y ja 'l tenia mèu.

»No era que fos guapo, ni menos que fòs curro;
mes deya 'l que volia al home de més pró
Al rey Alfons lo sabi un cop li vaig dir «burro»
y 's va fè' un tip de riure porque li deya jo.»

Ab tan agradable companyia 's proposa recórrer lo Sr. Molas los palaus y edificis de la Exposició universal.

Lo primer quadern del poema que tenim á la vista 's distingeix per la facilitat de la versificació, esmaltada de xistes y bonas ocurrencias.

Donan interés al text alguns dibuixos del senyor Miró y Folguera, trassats ab verdader garbo.

RATA SABIA.

PRINCIPAL.

Avants de tancarse fins al setembre próxim, s' ha decidit que fès una revivalla de tres funcions á cárrech de la companyia infantil de sarsuela que dirigeix lo Sr. Bosch.

Consigném lo fet y passém endavant.

LICEO.

Suplím, ans de tot una omissió, mencionant lo debut de la Sra. Steimbach y del Sr. Giannini.

La primera es una excelent *mezzo soprano* que tragué gran partit del paper de Laura de la *Giocconda*, fent gala de una veu sonora y dúctil y de una facilitat molt agradable.

Lo tenor Giannini se féu aplaudir en lo paper d' *Enzo*, per haverlo cantat ab molta expressió y sentiment. Sas notas agudas eran molt celebradas.

CARMEN.

Interpretada per en Garulli l' ópera de Bizet ha guanyat moltíssim. Gracias al distingit tenor

podém afirmar qu'hem sentit per primera vegada l'acte quart de aquesta deliciosa composició. Y aixó no vol dir qu' en los demés no estigués á gran altura.

La Bendazzi ha fet miracles sense lograr obscureixe l'agradable recort de la Frandin. No obstant la indisposició de que visiblement se sent afectada 's portá com qui es, una artista de cor y de gran inteligencia, poseedora de recursos bastants pera sortir ayrosa en sos empenyos. Lo públich li demostrá sas simpatías.

La Corsi, la Pini y en Labán se portaren molt bè. L'últim tingué de repetir tres vegadas las coplas del acte según.

Los coros deliciosos y l'orquestra dirigida per en Goula, incomparable.

PANORAMA DE PLEWNA

—Vaja, noy, miraho com vulguis, no hi ha que titubejá: vevent aquest panorama, s'ha de dir: ¡No hay más allá!

BENEFICI DE 'N VINYAS.

Molta gent y molts aplausos al jove tenor catalá.

Procuri no adormirse sobre 'ls llorens.

Lo camí del art es penós y llarch; pero ab facultats com las qu' ell tè s' hi arriba sempre.

Y ara dispensin que no 'ls parli de la *Lucrecia*, á cárrech del eminent Gayarre y de la distingida Borelli, puig arribo tart per ferho com voldria.

ROMEÀ.

Avuy se dona l'última funció de la temporada, á cárrech de la societat *Cervantes*, posantse l'aplaudidíssima comedia: «*Lo plet de 'n Baldo-mero*» y la nova pessa «*Massa poch.*»

ESPANYOL.

¿A qué parlar de *Bocaccio*, de *Il recluta*, de *Donna Juanita*, de *Marina*, de la *Gran-via* y d'altres produccions tan conegudas del públich é interpretadas discretament per la companyia Tomba?

Ja que las novedats y estrenos exigeixen la presencia del autor de aquesta revista á altres teatros, prometo formalment consagrar la nit de demá dissapte á la companyia de opereta italiana, si ella no 's desdiu d'estrenar, conforme tè promés, la nova producció del mestre Sarria, titulada *La campana dell Eremitaggio*.

Y lo mateix que jo farán molts espectadors aficionats á passar agradablement l'estona.

LÍRICH.

Hi sentit dir que ha debutat en Mario, ab la comedia de Bretón *Marcela ó á cuál de los tres*.

Funcionan actualment á Barcelona déu teatros, y una veu interna cada nit me pregunta en castellá:

—Revistero ¿á cuál de los diez?

Y jo 'm veig obligat á respondre cada nit:

—A tots menos al *Lirich*. Ey, á lo menos per ara.

NOVEDATS.

¡*Excelsior!*... ¡*Excelsior!*...

Tal es lo crit de l'afortunada empresa, que continua explotant lo primer filò de aquesta mina d'or.

TÍVOLI.

Modificada y aumentada ab algunas escenas d'actualitat, ha tornat á representarse en aquest teatro la popular obra satírica-política *El país de la Olla*.

Lo públich aplaudeix, com sempre, las situacions més bonicas, especialment lo quadro dels *terremotos* que cada día es nou y produheix lo mateix efecte que 'l día del estreno.

En quan al desempenyo, ha millorat desde l'última época en que va posarse *El país de la Olla*. Avuy hi prenen part, á més dels artistas de costum, las senyoras Martí de Moragas y Sala, y 'ls senyors Capdevila, Moragas, Esteve y altres.

Tenim *País de la Olla* per algunas senmanas. Lo qual que nosaltres ho celebrarem y la empresa del *Tivoli* encara més.

CATALUNYA.

Ja vaig anunciar que la companyia de Lara faria forrolla. Té alguna cosa, lo que falta ordinariament en totes las companyias: té dugas donas notables, la Valverde y la Rodríguez.

De un raig de pessas en un y dos actes que s'están renovant cada nit, puch donar compte de las que van representarse 'l dilluns.

La comedieta en dos actes *¡Ay que tío!* es fluixa á tot serho, sumament artificiosa y sense la més mínima novedad. Aixís y tot s'escolta ab gust, gracias al acert ab que la Valverde interpreta 'l paper de senyora sorda. Apenas se la véu sortir y sense que pronuncihi una sola paraula ja se li veu que sordeja. Tots vostès á aquella senyora la coneixen; no sabrán precisar qui es; pero de fixo la coneixen. La notable característica demostra en cada obra qu'executa la sorprendent flexibilitat del seu talent.

La pessa *El censo* es un juguuet deliciós, y carregat de xistes qu'escitan l'hilaritat del públich. La Rodríguez, en Rubio y en Rossell l'executan de una manera acabada. Es una de las pocas vegadas en que l'últim nos ha satisfet del tot.

CALVO Y VICO.

Repetir lo judici que 'ns mereixen aquest dos artistes seria ociós.

Bastará consignar que l'un y l'altre han reaparegut provocant los frenétichs aplausos de sos respectius partidaris.

Varem veure'ls debutar ab *El gran galeoto*, y la més mínima acentuació de una frase y las cadencias finals de una tirada de versos los eran aplaudidas repetidament y ab gran entusiasme.

Calvo es l'actor de sempre; en Vico hi varem observar un intent molt marcat de sacudir la displicencia que algunas vegadas lo domina, corresponent ab sos arranchs y cops de geni á las simpáticas aspiracions dels seus admiradors.

EL SUICIDIO DE WERTHER.

Tal es lo titul de l'obra del Sr. Dicenta, autor novell, extraordinariament ensalsada per la majoria dels periódichs de Madrit.

Fredament considerada aquesta producció, (y s'ha de considerar fredament, perque raras vegadas acalora y casi may toca 'l cor), trobarém qu' es un rebrot del género Echegaray, sense las qualitats que distingeixen generalment las obras del famós dramaturgo.

Ni 'l protagonista *Fernando*, ni la seva mare, ni 'l seu protector tenen sombra de realitat y com exageracions careixen també de la grandesa de las abstraccions poéticas. ¡Quina idea tan desdixada la de fer enamorar de la vella cortesana á un company de colegi del seu fill, y ab quín apassionament tan romántich y tan impropí de un jove lleuger y calavera!

Lo Sr. Dicenta ha volgut presentar un conflicte y no se 'n ha sapigut sortir. Lo mateix assumpto, la falsa situació del fill de una prostituta que intenta emparentar ab una familia honrada, l'ha tractat ab gran maestría l'autor francès Delpit escrivint *Le fils de Coralie*, qu'encare que molt desnaturalisat ha sigut importat á la escena castellana ab lo titul de *El coronel Esteban*.

Véginse las dugas obras y compárinse: en el *Suicidio de Werther* tot es violent y forsat, los tipos, las situaciones, lo desenllás, hasta 'l mateix titul: en lo *Fill de Coralie* hi ha una solidés en la pintura dels caràcters, una maestría en lo desa-

rollo de la trama, una novetat y al mateix temps un sentit tan humá en las principals situaciones y en lo desenllás de l'obra, qu' es impossible que cap més autor puga tocar aquest delicat assumpto sense espatllarlo.

Delpit escrigué un gran drama; Dicenta un conat desgraciat.

Al formular aquest judici, prescindim de la forma literaria que 'ns va semblar bastant correcta.

Rafel Calvo va interpretar lo protagonista ab carinyo fins al final.

Pero en lo moment del suicidi no 'ns va convencer. Aquella cara que no 's descompón, aquells muscles que no sofreixen, aquella cayguda tan anti-artística al costat del sofá fan poch favor al personatge que representa. Veritat es qu'en aquell moment, impossibilitat de cantar versos, pert tot l'encant, fins als ulls de sos partidaris y admiradors més decidits.

Van secundarlo molt bè lo seu germá Ricardo y 'l Sr. Gimeno.

De la senyora Calderón, ab tot y ser discreta, hem de dir que 'ns va semblar una actris de aquellas qu'estolvían lo cor tot lo que poden y que no sempre senten lo que diuen.

EDEN-CONCERT.

La famosa diveta *Zelie Weil*, ab sos primors de garganta arrebatada cada nit al públich que assisteix á sentirla.

Ala, que de artistas com aquesta diveta, se 'n senten poch, y menos en los cafés-concerts.

N. N. N.

¡NATURALMENT!

Hi han hagut funcions de gala, banquets, balls, thés, recepcions...

en fi festas á trompons y á totes t' he vist, Marciala.

Y com en lo mon aquest, las ninetas com tú hermosas solen ser molt pudorosas...

si la moda 'ls ho permet, molt, molt estrany he trobat

qu' hi anessis sempre tapada, en compte d'aná' escotada puig las altras hi han anat.

Com (sent com ets al fi, dona) fou per mí un acte excelent

qu' anant contra la corrent, fessis una acció tan bona,

m' estava rompent la crisma en busca de consonants,

volguent ab hermosos cants, ensalsar lo teu heroisme;

quan un aucell ha vingut y m' ha dit que 't vas tapar

perque no pots ensenyar lo que ja may has tingut.

S. Ust.

¡Pobre ciudadá benemérit, qui l'ha vist y qui 'l veu ara!

Desde que se 'n ha anat la reyna regent está trist, nerviós, preocupat, y hasta diuhen que s' ha emmagrit.

L'altre dia vaig cassar al vol lo següent diálech:

—D. Francisco está costipat.

—Se compren molt bè... Com que las imposicions de la etiqueta li obligavan á treure's lo barret á cada punt, algun ayre devia pillarlo.

—No, ca: res d' ayres.

—Y donchs.

—Lo costipat l' hi ha previngut de una ratxada de *desaires*.

Dimars no va celebrarse sessió del Ajuntament.

Aixó ja no es una novetat: cada dimars passa exactament lo mateix.

Son molt poch los regidors que pujan á las golfas de la casa gran, á pretext de que hi fa molta calor.

Lo qu' es aixó ja se sab, tothom fuig de las calos: si s' hi fes un bon arrós no n' hi faltaria cap.

Tot lo que avants de la vinguda de la reyna regent era activitat y rumbo s' ha convertit, ara qu' es fora, en miseria y displicencia.

Aquella deu d' or que sortia de la Casa gran s' ha estroncat de repent.

Y succeheix que quan un presenta un compte se li respon:

—Vágise'n en nom de Déu.

—Y donchs, ¿quan vol que torni?

—Ja se l' avisará.

D. Francisco de Paula ha trobat una fórmula per desempallegarse dels acreedors.

Tots los que tenen algun compte pendent ab lo municipi, han rebut una nota dihentlos:

—Se avisará á domicilio.

Tractar als inglesos á tall de senadors y diputats es l' extrém de la ceremoniositat.

Acaba de morir lo jove escriptor Francesch Coll Gasull, que algunas vegadas havia favorecut las columnas de la ESQUELLA DE LA TORRATXA, ab sas composicions y traballs.

Era 'l Sr. Coll un jove modest y molt aficionat al cultiu de la literatura festiva.

Temps endarrera va publicar un tomet de poesias titulat: *Mévas*, en lo qual s' hi descubrían molt bonas qualitats.

Sentim la seva perdua y acompanyem á sa apreciable familia en lo just dolor que l' embarga.

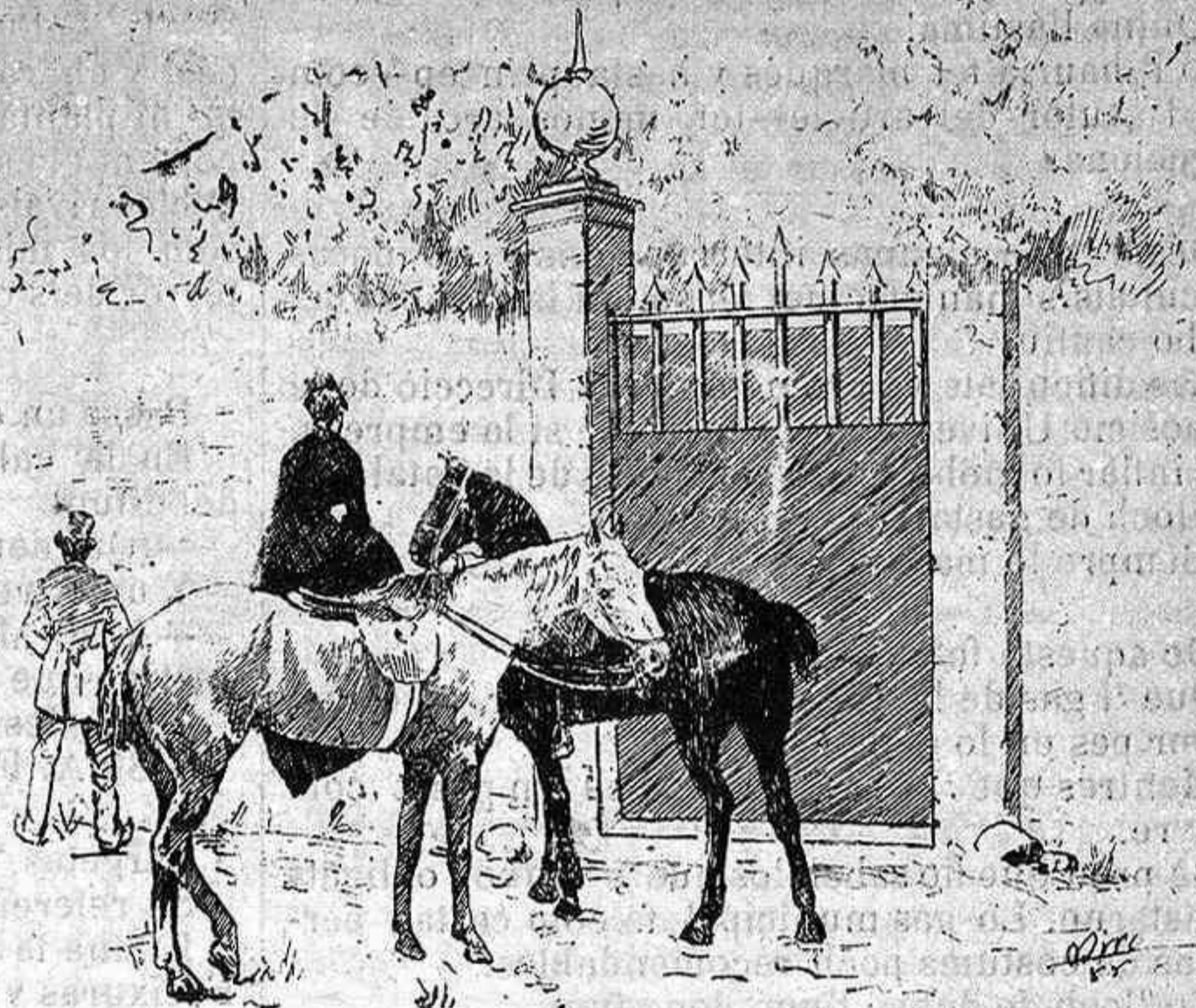
El *Barcelonés*, orga de l' Arcaldia, consagrava 'l disapte passat un article á D. Francisco de Paula que fa venir las llágrimas als ulls.

¡Quinas revelacions més tristas no fa l' autor del article!

Lo ciudadá benemérit ha sacrificat á Barcelona 'l seu treball, la seva salut, los seus interessos y hasta la possessió de sa idolatrada familia.

«Pera atendre als interessos de Barcelona—

¡A CABALL!

—¡Aném! ¿aquí á mitj camí tens precisio de baixar?

—Filleta, hi ha certas cosas... que no 's poden esperar.

parla l' articulista—lo Sr. Rius y Taulet descuida 'ls seus qu' es lo pá de la familia, y 'l Sr. Rius y Taulet no es rich ni molt menos: si tenia la desgracia de morir, la seva familia tindria que viure ab molta modestia.»

No están conmoguts encare?

Y cuidado que 'l Sr. Rius y Taulet no espera, ni demana res.

Alló de que 'l farán marqués ha sigut una broma. Y no perque no ho tingui merescut, ja que, segons l' autor del article, lo títul de marqués, lo de duch y hasta 'l de príncep se li concediria si aixó dependís dels habitants de Barcelona.

La causa es un' altra, segons se desprén de las següents ratllas:

»Lo qui aixó escriu, coneixedor y admirador dels sacrificis que 'l Sr. Rius y Taulet venia fent, se proposava, á principis del any passat, solicitar del govern que concedís un títul nobiliari al senyor Rius y Taulet en pago dels serveys eminentes que havia prestat. A tal objecte solicitá l' apoyo valios de una respectabilíssima persona, qu' es avuy dia diputat á Còrts.

»Per més que fou molt extremat lo secret ab que 's duya la cosa, arribá á coneixement del senyor Rius, lo qual vingué á trobar-me inmediatamente y 'm digué:

—»Sé que vosté gestiona perque se 'm concedeixi alguna distinció honrosa, y á no coneixe 'l y á no tenir la seguretad de la s'va bona amistad, cregui que m' ho hauria pres com una burla. Fassi 'l favor de desistir de aixó y procuri que quedi ignorat lo seu propósit, perque ni jo mereixo tal distinció, ni poden dárme-la, ni encare que me la otorguessen l' admitiria. Soch advocat y necesito del meu despaig per viure y á qui se 'l honri ab tal distinció, á més de mereixerla, es necessari que tingui *posició* pera ostentarla dignament.»

De manera que alló del marquesat s' haurà tornat aygua-poll.

¡Quina llástima!

Jo l' hauria fet marquès y hasta príncep—com diu l' autor del article—tot, menos arcalde de Barcelona.

Després de algunas interrupcions y no pocas dificultats s' han efectuat felisment las probas del globo cautiu.

Las dificultats va promóurelas la Direcció de la Exposició Universal, á propòsit de si la empresa, per inflar lo globo, havia gastat gas de la Catalana, en lloch de gastar-lo de 'n Lebon.

¡Sempre lo mateix!

De aquesta feta s' ha vist una cosa.

Que 'l gas de la Catalana es lleuger y permet major pes en lo globo.

Mentres que 'l de Lebon casi es tan pesat com l' ayre.

Bè prou que ho saben los que 's veuhen obligats á gastarne. Lo gas municipal fa com certas personas de costums poch recomendables.

En lloch de donar llum, dona fum.

En la plassetta del globo cautiu:

—Tú, mira com s' infla: sembla en Rius y Taullet.

—Ara se 'n anirà amunt.

—¿Y si 's trenqués la corda?

—Se perderia per l' espay.

—Confirmo lo que hi dit. Que D. Francisco 'l prengui pèl seu compte, que reuneixi als acreedors, y en lloch de prevenirlos de que se 'ls avisará á domicili, que 'ls digui en lo moment d' elevarse: «Senyors: lo qui vulga cobrar, que 'm segueixi.»

AGENCIA DE MATRIMONIS.

—Ja li vaig dir: no 'm molesti, no vingui tan freqüentment... Avuy en dia un marit no 's troba tan fàcilment.

Reflexió de un municipal, al emprobarse 'l casco, davant del mirall:

—L' Achuntament me ha fet aprendre el francès, y ahora perque no se 'm escapi de la closca, m' hi planta un casco prusiá. Sabent el francès y portant el casco prusiá realisso la unió de dos pobles rivals. Yo y els companyeros del cuerpo som los misatchés de la pau de Europa... y el terror dels carreters que andan contra direcció.

Passa un enterro.

En la cabessera de la caixa hi ha las inicials del difunt.

—¿Qui deu ser? pregunta un curiós.

Y un altre ab molta vivesa, respon:

—A. F. M. Aixó no es lo nom del mort, sinó 'l destino que se li dona.

—¿Lo destino?

—Sí: A. F. M. A Fer Malvas.

Targetas.

Se refereixen las dugas á hospedatge.

L' una fa menció de una casa del carrer de las Freixuras y en ella s' hi llegeix la següent nota:

No se permite blasfemar ni entablar conversaciones que no sean dignas de personas cultas y cristianas.

L' altra pertany á un guardia municipal, deixeble de Sant Felip Neri.

A un costat diu: *On parle français.*

Fins aquí bè.

Y á l' altre costat afegeix:

Chambre garnier à louer.

¡Garnier!... Si es que no se 'n fum

revela ser molt poch destre.

Avants de donarho á llum

podia ensenyarho al mestre.

Assegura un periódich que lluny de ser obsequiats per ningú los alumnos del Conservatori que durant la estancia de la reyna regent, van pendre part en lo concert del *Teatro Lirich*, aquesta es l' hora que ningú 'ls ha donat las gracias.

Del citat concert diu que no 'n guardan cap gran recort.

¿Ah no?...

¿Y donchs l' honor de cantar davant de la Soberana?

Bè vamos, ja ho veig: ells van cantar á tall d' espanyols, y ja ho diu l' adagi:

—«Español que canta, ó rabia ó no tiene blanca.»

La Junta directiva de la Exposició se nega á deixar colocar fils telefónichs en las torres del Palau de la Industria.

Ella sabrà perque ho fa.

Tal vegada recela que 'l vent fassi vibrar los fil-ferros y que las torres se 'n vagin de bigotis.

Estas torres que orgullo al aire son son torres que parecen de cartón.

Alguns periódichs publican l' estadística dels passatgers que durant l' estancia de la reyna regent van venir á Barcelona.

Los datos son los següents:

(Continua á la página 384.)

LLIBRERIA ESPANYOLA: Rambla del Mitj, 20, Barcelona.

LOPEZ-EDITOR

Obra nova

PLA Y MONTANYA

Aplech d' estudis, viatjes,
llegendas,
recorts y excursions

PER

C. BOSCH DE LA TRINXERÍA

Un tomo en 8.º de 288 planas, per
Ptas. 3.

La Gran Exposició

POEMA FESTIU Ó LO QUE SIGA

dividit en varios cants

Y ESCRIT AB VARIETAT DE METROS

PER

J. MOLAS Y CASAS

dibuixos de

R. MIRÓ FOLGUERA

Cuadern 1.º, Ptas. 0'50.

ERROS HISTÓRICHS

ESpanya

NI IBEROS NI FENICIS

PER

D. JOSEPH BRUNET Y BALLE

Tomo 1.º, Ptas. 10.

BENITO PÉREZ GALDÓS

MIAU

NOVELA

1 tomo en 8.º, Ptas. 3.

GUY DE MAUPASSANT

LAS TERMAS

DE

MONTE ORIOL

1 tomo en 8.º, Ptas. 3'50.

WATERLÓO

DESCRIPCIÓN DETALLADA

de la más famosa de las batallas del presente siglo.

FOR EL GRAN

VÍCTOR HUGO

ilustrada con el retrato del autor y los de

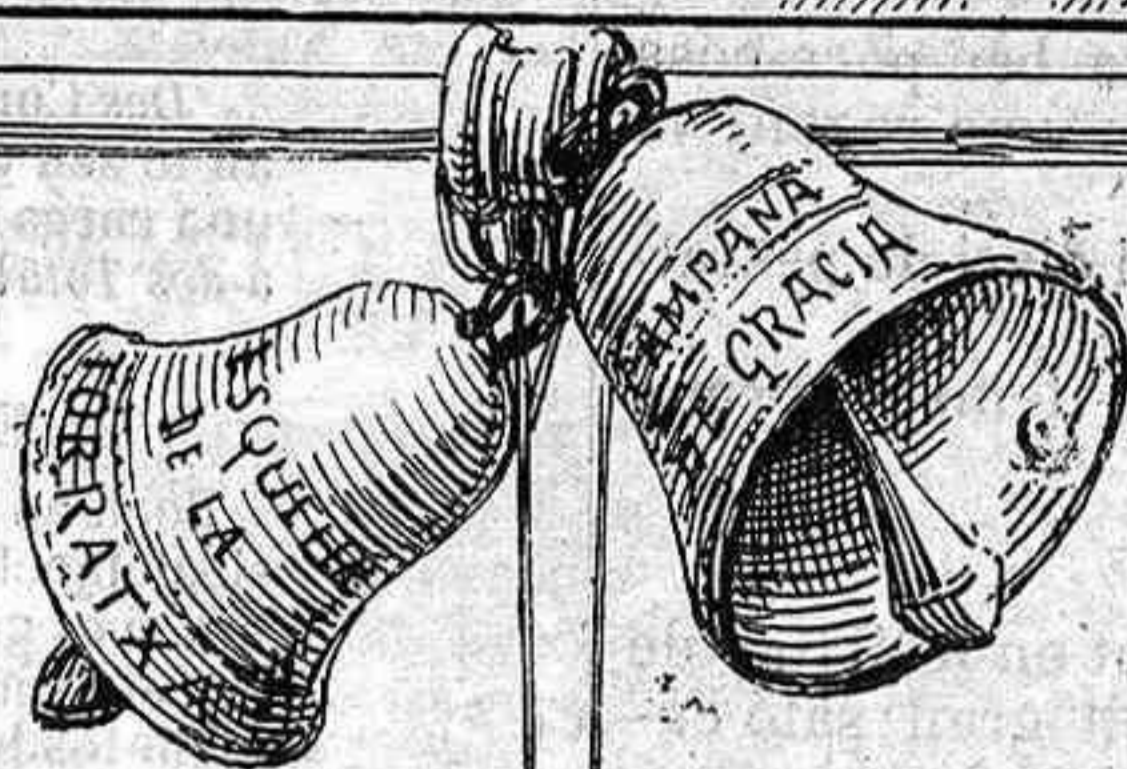
NAPOLEON y VELLINGTON

1 tomo en 8.º, Ptas. 0'50.

EMILIO ZOLA

LA ALEGRÍA DE VIVIR

2 tomos en 8.º, Ptas. 6.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, o bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responem de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

Per la línia de Tarragona a Barcelona y Fransa: 106,355.

Per la del Nort: 37,171.

Per la de San Joan de las Abadesas: 7,828.

Per los vapors de Mallorca y Mahò: 2,700.

Total: 154,054.

De aquesta xifra a la de un milió, que 's donava per segura, hi va molta diferencia.

La suma de 154.054 representa bèn poca cosa si 's divideix pèls 21 días que la reyna regent va permaneixen a Barcelona.

En aquesta forma, lo promedi diari de passatjers es tan sols lo de 7,335.

Menos del doble dels qu' en temps normal aflueixen a aquesta capital.

Los concerts que s' han donat en lo Palau de Bellas Arts demostran que aquell gran salò careix absolutament de condicions acústicas.

Las pessas delicadas no fan cap efecte, y las fortas retronan de tal manera, y las notas s' embesteixen y s' estalonan, se confonen y 's barrejan, que 'l tros de música més inspirat pren lo carácter de una verdadera algarabía.

Dediquém un redolí a aquell desgraciat local:

—¿Qué 'n farém de aquest salò?

—¿Qué 'n farém? un menjadó.

Molta gent ha recorregut las habitacions regias de la Casa gran.

Y eran infinitos los que al sortir exclamavan:

—Per més que hi mirat no hi sapigut veure los 42,000 duros del lloguer dels mobles.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—Pa-la-u.
2. Id. 2.ª—Pi-lo-ta.
3. ACENTÍGRAFO.—Cabra-Cabrá.
4. TRENCA-CLOSCAS.—Senyora y majora.
5. TERS DE SÍLABAS.—PA LO MA
LO LI TA
MA TA RÓ
6. CONVERSA.—Anita.
7. GEROGLÍFICH.—Caixa oberta lo just hi peca.

XARADA-CONVERSA.

I.

—Ets tú, Doloretas, tan primera-dos que no sè que 'm passa quant veig ton cosset,
—¿Sí Total? ¿bè y qué?

—Que un amor grandíds per tú sento, hermosa.

—Au, ves, ves, ximplet.

—No t' ho dich per broma; es tan tres-segona tan fina y tan blanca la tèva primera, que jo per tu 'm moro.

—¿Qué dius are?

—Dona,

no veus que t' estimo?

—Au, tirat enrera

y fuig que si 'l pare vé y te trova aquí una-dos-primera potsé 't trencará.

—¿Per qué no 'm vols? ¿digas?

—Perque tú ets per mí

lo que fa poch rato has dit sens pensá.

J. STARAMSA.

II.

Dos Conxa ha anat a buscar ab lo seu oncle Martí una carga de hu molt clar a dos Total de Rubí.

GERONI DE LA BORDETA.

ENDAVINALLA.

Soch en quant haja existit siga objecte ó bé persona tan si es gran com si es petit, tan si es home com si es dona, En tos brassos, rostre, péus si 'm buscas me trobarás. Con que, lector, si no 'm veus bèn poca cosa serás.

UN DE LA VALL D' ARÁN.

ANAGRAMA.

—Perqué guardas eix tot, Güell, dins del tot? Vèus que hi fa nosa?

—Es que 'l guardo per la Rosa per montarli en un anell.

ANTONET DEL CORRAL.

TRENCA-CLOSCAS.

ELVIRA GASET.

Formar ab aquestas lletas lo nom de un siti de recreo de Barcelona.

SETERO FUROR Y C.^a

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom de dona.
- 1 5 4 3 2 4 7 9.—En algunas casas.
- 1 9 6 3 2 4 9.—Animal carnívoro.
- 1 7 8 5 3 9.—Juguet dels noys y homes.
- 9 6 3 5 6.—Nom de home.
- 1 2 4 9.— » »
- 4 9 8.—Una moneda.
- 1 9.—Comestible.
- 7.—Una lletra.

DOS RATAS DE REUS.

PROBLEMA.

Dividir lo numero 200 en quatre parts, de manera que la primera sumada; la segona restada; la tercera multiplicada y la quarta dividida per un mateix número, donguin totas iguals resultats.

PAU MATALLOPS.

GEROGLÍFICH.

:: Abril ::

E

Dimecres Dijous

D.

RAMON

S.

TALLARONA.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.